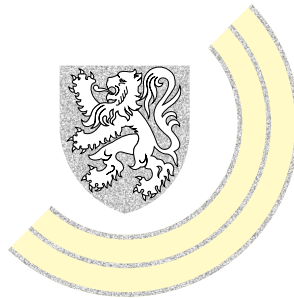

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

20 juni 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Marc Cordeel tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de nabestemming van het Fort van Steendorp

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over Aquafin en de aanpassing aan Vlarem II

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 20 juni 2002

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.01 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Marc Cordeel tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de nabestemming van het Fort van Steendorp

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Cordeel tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de nabestemming van het Fort van Steendorp.

De heer Cordeel heeft het woord.

De heer Marc Cordeel : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, reeds vele jaren vormt de nabestemming van het gewezen militair domein Fort van Steendorp een veelbesproken thema bij de aanpalende eigenaars en pachters van de betrokken terreinen.

Na initiële toezeggingen door de militaire overheid over de mogelijkheden tot aankoop van de percelen die de omwonenden op dit ogenblik beheren, pachten of in bruikleen hebben, is het fort en zijn directe omgeving momenteel aangekocht door Aminal.

Bij de Steendorpenaren rijzen evenwel tal van vragen. Zullen zij hun achtertuintjes, plantsoenen en landerijen die zij gedurende tientallen jaren keurig hebben onderhouden en beheerd, moeten verlaten zonder voorafgaande inspraakmogelijkheid ? Zal aan de huidige gebruikers, pachters en omwonenden een vorm van voorkeepsrecht worden aangeboden, zoals initieel door de militaire overheid beloofd ? Wat zal de nabestemming worden van de globale oppervlakte ? Welke inspraakmogelijkheden zullen er zijn voor de gewone burger ?

Vandaar dan ook de volgende vragen aan de minister. Mevrouw de minister, bent u bereid op zeer korte termijn een informatiecampagne naar de lokale bevolking te starten over de uiteindelijke nabestemming van het domein en de in aanmerking genomen timing ? Hoe en waar kan de lokale bevolking terecht voor eventuele bemerkingen, grieven, bezwaren en opmerkingen zodra er een definitieve besluitvorming is ? Hoe zal de lokale bevolking nog in de beleidsvoorbereidende fase inspraak kunnen hebben in dit dossier ?

Staat u achter de idee, zoals ook initieel door de militaire overheid beloofd, om aan de huidige gebruikers, pachters en omwonenden een soort van voorkeepsrecht aan te bieden voor de gronden die reeds tientallen jaren als achtertuintjes, plantsoenen en landerijen worden onderhouden en beheerd ? Indien alle percelen in overheidshanden blijven, behouden de huidige gebruikers, pachters en omwonenden dan de mogelijkheid om de beheerde percelen te blijven onderhouden en beheren ? Zo niet, zal hiertegenover een vorm van schadevergoeding staan ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 14 december 2001 werd de akte tot onteigening van het Fort van Steendorp te Temse verleden. Hierdoor werd de afdeling Natuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de nieuwe beheerder van het fort, de conciërgewoning en de aanpalende gronden.

Het fort zal als Vlaams natuurreservaat ingericht worden waarbij het beheer zich zal richten op het handhaven en verbeteren van het fort als verblijfplaats voor vleermuizen. Het zijn immers die vleermuizen die de waarde van het gebied bepalen. Het beheer van de aanpalende terreinen zal afgestemd worden op het verhogen van de natuurwaarden, en dit conform de gewestplanbestemming en het sta-

Dua

tuut van speciale beschermingszone in uitvoering van de Europese habitatrichtlijn.

Het ruime publiek wordt hierover in het najaar geïnformeerd via een infocampagne, met onder meer een infovergadering en een artikel in het gemeentelijk infoblad of andere lokale berichtgeving.

De afdeling Natuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is de huidige eigenaar en beheerder van het fort. Voor vragen en opmerkingen kan men steeds terecht bij de buitendienst van de afdeling Natuur te Gent. Dit kan telefonisch, schriftelijk of persoonlijk na afspraak. De natuurwachter is regelmatig in het gebied aanwezig en staat in voor de contacten in eerste lijn. Op de infovergadering in het najaar zal aan de bevolking duidelijk meegedeeld worden waar en hoe men eventuele opmerkingen kan formuleren. Ikzelf ben er voorstander van om daarbij in eerste instantie een beroep te doen op de natuurwachter omdat hij de mensen meestal al kent en goede contacten heeft met de omgeving.

Het gebied is op het gewestplan aangeduid als natuurgebied met wetenschappelijke waarde of, voor een deel, als natuurreservaat. Het is ook aangeduid als speciale beschermingszone in uitvoering van de habitatrichtlijn. Het fort zelf is beschermd als monument, terwijl de omgeving ten westen en ten zuiden als landschap beschermd is. De afdeling Natuur zal deze beleidsbeslissingen met betrekking tot de bescherming op het terrein invullen. Hiertoe zal het gebied opgericht worden als Vlaams natuurreservaat. In functie hiervan wordt momenteel een beheersplan opgemaakt. Hierbij zal er de nodige aandacht zijn voor communicatie. In eerste instantie wordt een toegankelijkheidsplan opgemaakt. Het is immers onze filosofie dat een natuurreservaat ook een sociale functie moet krijgen, wat bijvoorbeeld betekent dat de mensen daar moeten kunnen gaan wandelen. Net als in andere reservaten is recreatief medegebruik dus één van de doelstellingen. Dat plan zal in het najaar voorgesteld worden en het zal mogelijk zijn om opmerkingen te formuleren over de inhoud van dat beheersplan.

De vroegere concessiehouders werden op 4 maart 2002 aangeschreven met de mededeling dat de door de Krijgsmacht – dus de vroegere eigenaar – verleende machtigingen vervallen zijn op het ogenblik dat het militair domein vervreemd werd. Zij werden derhalve verzocht de terreinen vrij te maken van alle gebruik tegen ten laatste 31 maart 2002. Met 2 vroegere concessiehouders die positief

reageerden op de brief van 4 maart 2002, werd voor een aantal percelen een nieuwe onderhoudsovereenkomst afgesloten over het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke en ecologische waarden van het terrein.

Met de huurder van de conciërgewoning werd een nieuw huurcontract afgesloten op 25 maart 2002. Dit betekent dus dat die huurder daar mag blijven.

Tijdens het gebruik door de militaire overheid, en in de loop van de jaren die de akte voorafgingen, werden heel wat delen van het gebied gebruikt door privé-personen en organisaties, mogelijk zelfs wederrechtelijk. De grens van het gebied was hierdoor op het terrein zelf niet overal te herkennen. Daarom werd, vooraleer de omwonenden te contacteren, eerst een inventaris opgemaakt van dit gebruik en een afpaling uitgevoerd door een erkende landmeter. De opmaak van deze inventaris, inclusief de juiste grondafpaling, is intussen volledig afgewerkt waardoor we nu de exacte grenzen van het terrein kennen. De resultaten worden deze maand bij de afdeling Natuur verwacht. De afdeling Natuur zal zo snel mogelijk contact opnemen met elke betrokkene om ofwel de overeenkomst op te zeggen, ofwel een regeling te treffen zodat zij op het betreffende terrein actief kunnen blijven. Eventueel onterecht betaalde huurgelden zullen uiteraard worden teruggestort door de militaire overheid. Hiervoor zijn reeds de nodige stappen gezet.

De inpasbaarheid van het gebruik door derden zal onderzocht worden indien dit compatibel is met de doelstellingen van het gebied. Ik denk dat de overeenkomsten die ondertussen met die 2 personen afgesloten zijn, precies op die doelstellingen betrekking hebben. In die zin kan het voor de afdeling Natuur interessant zijn om gebruikers nog tijdelijk op die terreinen toe te laten, bijvoorbeeld om vee te laten grazen.

Ik ben er dus van overtuigd dat er een goede verstandhouding zal komen zodra de algemene informatiecampagne uitgevoerd zal zijn.

De voorzitter : De heer Cordeel heeft het woord.

De heer Marc Cordeel : Ik dank de minister voor haar duidelijk antwoord. Graag wil ik nog verneemen hoe het zit met de sanering die nog uitgevoerd moet worden. Naar verluidt zou er in het fort nog munitie aanwezig zijn.

Minister Vera Dua : Indien saneringen, bijvoorbeeld om veiligheidsredenen, echt nodig zijn, dan

Dua

zal in het beheersplan waarschijnlijk gestipuleerd worden dat deze uitgevoerd zullen worden door en op kosten van de afdeling, tenzij er ergens een aansprakelijkheid van de militairen kan worden aangetoond. Is dit laatste het geval, dan zullen de betreffende kosten van die militairen teruggevorderd worden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over Aquafin en de aanpassing aan Vlarem II

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over Aquafin en de aanpassing aan Vlarem II.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ons land staat voor enorme inspanningen op het vlak van de waterzuivering om te voldoen aan de Europese richtlijnen. Ik heb de indruk dat de minister op bepaalde vlakken strenger wil zijn dan Europa voorschrijft. Het is natuurlijk haar goed recht om dat als beleidsbeslissing naar voren te schuiven, maar die groene eisen moeten natuurlijk ook wel haalbaar en betaalbaar zijn. Dat is meestal een ander paar mouwen.

Ik denk in dit verband aan Aquafin. In deze commissie is Aquafin al dikwijls aan de orde geweest. Met betrekking tot het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallaties vraagt Europa het volgende : ofwel moet er worden voldaan aan een concentratienorm voor stikstof van 15 milligram nitraat per liter of voor fosfor van 2 milligram fosfaat per liter, ofwel moet er worden voldaan aan een vooropgesteld verwijderingspercentage van 80 percent.

Ik verneem dat de regering van plan zou zijn om Vlarem II op die manier aan te passen, maar in plaats van de gevraagde 'of' zou voor de Vlaamse waterzuivering een 'en' gelden. Ik verklaar me nader : er zou moeten worden voldaan aan een bepaald verwijderingspercentage én er zou moeten worden voldaan aan de in Vlarem voorgeschreven

concentratienormen. Bij nader onderzoek blijkt echter dat geen enkele van de bestaande RWZI's aan die strenge bepalingen beantwoordt en dat de industrie deze beide voorwaarden gecombineerd moeilijk of niet kan halen

Om aan die hoge eisen tegemoet te komen, zijn bijkomende investeringen nodig. Het kostenplaatje zou hierdoor zeer hoog komen te liggen. Het zou zelfs bijna onmogelijk zijn, zeker bij bepaalde RWZI's waar er zeer lage concentraties van de geïsoleerde stoffen in het influent aanwezig zijn. Vooral daar zou het dus onmogelijk zijn om te voldoen aan de verwijderingsnorm van 80 percent. Het zijn tevens onnodige kosten, omdat het water wel aan de Europese normen beantwoordt.

Door de combinatie van de strenge voorwaarden in Vlarem II kan Aquafin niet aan de gestelde eisen beantwoorden. Er zullen zware investeringen nodig zijn, die ook moeten worden gedragen door de Vlaamse overheid. Dit zal ook een hindernis vormen om tot een resultaatsverbintenis te komen.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Waarom wordt niet gewoon de Europese richtlijn omgezet, die ook streng is ? Zal er worden voorgeschreven dat er een ondernorm is, waarbij er geen verwijderingspercentage van 80 percent verwacht wordt indien het influent onder deze norm zit ? De Vlaamse overheid moet de kosten om te beantwoorden aan die Europese richtlijn betalen. Is ze ook bereid om de serieuze meerkosten van die hogere eisen of van die combinatie te dragen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, dit is een nogal technische vraag, maar ik zal toch proberen om zo correct mogelijk te antwoorden. Voor alle duidelijkheid, het gaat hier om een voorstel in het kader van wat wij noemen 'de eerste Vlarem-trein' : een aantal aanpassingen van Vlarem op vraag van de administratie of op vraag van Europa. In die zin zijn er dus nog geen definitieve beslissingen genomen.

U zegt dat het voorstel niet haalbaar zou zijn en dat het strenger zou zijn dan de Europese richtlijnen. Dit voorstel, dat is uitgewerkt door de VMM, is echter niet meer dan een vergunningsmatige invulling van de ontwerpkenmerken zoals die ook in de vorige legislatuur altijd werden gehanteerd. Het gaat dus louter om een in het Vlarem brengen van een praktijk die al jaren wordt toegepast. In die zin vraagt het gewest gewoon de officialisering van de constructie-eisen van de aan

Dua

Aquafin opgedragen technische plannen. Het voorstel gaat natuurlijk uit van mijn bezorgdheid en de bezorgdheid van de VMM over het behalen en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Om goed te begrijpen waarom dit nodig was, is het aangewezen om na te gaan wat er momenteel daarover in Vlarem staat. De actueel geldende Vlaremvoorwaarden zijn een letterlijke overname van de tabellen van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater, waarbij men echter verzuimd heeft om de keuzemogelijkheid in te vullen. Met andere woorden, men verwijst naar tabellen waarin een keuze voorgesteld wordt. Dat maakt het voor de Milieu-inspectie natuurlijk onmogelijk om op te treden, omdat er een onduidelijkheid is. Daarom stelt de administratie dat de huidige Vlarem-tekst niet werkzaam is of zelfs zonder inhoud is.

Dit geldt zeker voor de kolom 'minimumpercentages van de vermindering', waar de noodzakelijke eenduidige normering op het niveau van de exploitant – in casu Aquafin – ontbreekt. Dit is ook mede het gevolg van het feit dat in de RWZI-milieuvergunningen meestal gewoon naar de Vlarem-bijlage wordt verwezen. In de vergunning wordt dus gewoon verwezen naar een tabel, maar die tabel is niet werkbaar omdat daar geen keuzes worden gemaakt.

Ook beleidsmatig is hierdoor onduidelijk welke concrete doelstellingen worden nagestreefd en welke resultaatsverbintenis inzake RWZI-exploitatie van toepassing is voor Aquafin. Ook het handhavingsbeleid wordt daardoor bemoeilijkt. Dat zegt ook de Milieu-inspectie. Ze kunnen niet gaan controleren, omdat in de vergunning eigenlijk niet wordt gezegd aan welke eisen Aquafin moet voldoen. Een eenduidige normering is dan ook een noodzaak om in de toekomst te kunnen gaan naar een duidelijke resultaatsverbintenis met Aquafin.

Ik wil erop wijzen dat naast de nutriëntnormering – waar de vraag voornamelijk op gericht is – in hetzelfde voorstel ook de normering voor BZV, CZV en zwevende stoffen wordt aangepast. In die zin is uw vraag dus nogal beperkt, maar het gaat allicht ook over die andere parameters.

De voorgestelde minimumpercentages en effluentnormen zijn de waarden die voor de parameters BZV, CZV en ZS reeds jaren als uitgangspunt gelden bij de RWZI-dimensionering, met inbegrip van het toepassen van én het verwijderingspercentage én de effluentnorm. We zetten dus gewoon in Vla-

rem wat in de praktijk al jaren wordt opgelegd vanuit het beleid. Dit standpunt werd in het overleg van de administratie met Aquafin herhaaldelijk aangebracht.

Wat betreft de benadering van de nutriënten is het vooral de bedoeling om de effluentnormen zo nauw mogelijk af te stemmen op de mogelijkheden en karakteristieken van deze RWZI's. In de praktijk wordt immers bij de dimensionering van RWZI's van minder dan 10.000 IE door Aquafin reeds ook rekening gehouden met de nutriëntverwijdering.

Mijnheer Matthijs, u stelt dat geen enkele Aquafin-RWZI aan de voorgestelde effluentnormering kan voldoen. De mensen van de administratie melden mij dat ze daar niet van op de hoogte zijn. Indien u daar technische informatie over hebt, zou het misschien goed zijn om die door te geven. Blijkbaar is mijn administratie er niet van overtuigd dat wat u zegt, juist is. Als we de zaken naast elkaar leggen, zou het misschien kunnen dat de RWZI's daar wél aan kunnen voldoen als ze de nodige inspanningen leveren.

Er kunnen natuurlijk problemen ontstaan indien het influent van een RWZI dermate verdund is dat de gestelde effluentnormen – in het bijzonder wat het verwijderingspercentage betreft – niet gehaald kunnen worden. Onze strategie daarin is dat we in eerste orde nagaan wat de oorzaken zijn van deze abnormale situatie. Het is trouwens ook de taak van Aquafin om de pijnpunten aan te geven waardoor de installaties onvoldoende kunnen werken. We moeten dan oplossingen zoeken voor die pijnpunten. We mogen dus zeker niet onze normen afstellen op het feit dat we slecht werkende RWZI's hebben. Dat is een belangrijk uitgangspunt. In die zin moet Aquafin opsporen wat de oorzaken en redenen zijn waardoor ze eventueel niet aan de vergunning kunnen voldoen.

Wat betreft de aanpak van bedrijfsafvalwater verwijs ik ook naar mijn omzendbrief van 21 november 2001, waarin zeer duidelijke richtlijnen worden gegeven aan alle betrokkenen over de beoordeling van de verenigbaarheid van deze lozingen met de RWZI-beleidsaanpak. Deze omzendbrief heeft heel wat beroering veroorzaakt, maar in bepaalde gevallen is de oorzaak van die zeer dunne instroom in een RWZI net het feit dat er bedrijven op zitten die zelf al in een bepaalde zuivering voorzien en dan hun effluent lozen in de riolering. Dan is er natuurlijk een probleem. In die gevallen denk ik dat we naar afkoppeling moeten gaan. Ook indien de oorzaak te vinden is bij de aansluiting van grachten

Dua

en beken of zeer grote verharde oppervlakten zullen we moeten ingrijpen op beleidsniveau, zodat het probleem wordt opgelost.

Omdat er inderdaad gegronde redenen kunnen zijn waardoor Aquafin het verwijderingspercentage en de concentratienorm niet gelijktijdig zou kunnen halen, werd ook de nodige nuancering ingebouwd. In het voorstel tot aanpassing van de Vlarem II-bijlagen wordt uitdrukkelijk de zinsnede opgenomen: 'Tenzij anders vermeld in de vergunning gelden zowel de concentratiewaarde als het verminderingpercentage.' Op basis van een toetsing per RWZI zal moeten blijken waarom de vooropgestelde normering niet mogelijk is en welke normering dan wel kan worden nageleefd. We vertrekken dus van het strenge principe, maar we laten de mogelijkheid bestaan om per RWZI de vergunning te versoepelen.

Op dezelfde wijze wordt de aanpassing voor nutriëntverwijdering op RWZI's van minder dan 10.000 IE geconditioneerd. Enerzijds staat vermeld dat bestaande inrichtingen uiterlijk tegen 31 december 2005 aan de voorwaarden moeten voldoen tenzij inzake totaal fosfor en/of totaal stikstof anders bepaald in de vergunning. We hebben dus een deur opengelaten om ervoor te zorgen dat de vergunning niet volledig in tegenstrijd is met de realiteit, want daar heeft niemand iets aan. Anderzijds staat vermeld dat indien de zuiveringstechnologie van bestaande inrichtingen niet toelaat om deze voorwaarden met redelijke kosten te halen, in de vergunning voorwaarden moeten worden vastgesteld op basis van effectief haalbare concentraties en verminderingpercentages. Op basis van het voorgaande is het ook duidelijk dat we niet plots zullen worden geconfronteerd met enorme budgettaire inspanningen. Vlarem zal ons immers de mogelijkheid geven om bepaalde periodes te overbruggen.

Ik wil er ten slotte op wijzen dat deze Vlarem-aanpassing juist tot doel heeft de resultaatsverbintenis van Aquafin inzake de te halen zuiveringsresultaten stringenter te omschrijven. Terzake verwijs ik naar de bepalingen van een dwingend initiatief van het lopend milieubeleidsplan, namelijk een sturend vergunningsbeleid voor de RWZI's ontwikkelen. Hierin wordt aangegeven dat het aangewezen is via een aangepaste instrumentenmix de RWZI-exploi-

tant aan te zetten tot maximale zuivering van zowel zuurstofbindende stoffen als nutriënten. Die mix bestaat uit controlemetingen, opvolging van de zuiveringsresultaten, handhaving, afstemming van de normen overeenkomstig de richtlijn stedelijk afvalwater en de financiële instrumenten voorzien in de beheersovereenkomst. Dit impliceert dat, waar het Vlaams Gewest betaald heeft voor de uitbouw van nutriëntverwijdering op installaties met een capaciteit van minder dan 10.000 IE, ook in de vergunning aan Aquafin een eenduidige en toetsbare resultaatsverbintenis wordt opgelegd.

Mijnheer Matthijs, in tegenstelling tot wat u zegt, is het dus zeker niet de bedoeling om echt onrealistische eisen te stellen aan Aquafin of veel verder te gaan dan wat de Europese richtlijn verplicht. Wel is het de bedoeling om druk uit te oefenen op Aquafin om de beschikbare zuiveringsinfrastructuur maximaal rendement te doen opleveren. Het is echter misschien wel goed dat u die vraag stelt. Daardoor kan het misverstand dat hierover blijkbaar bestaat, op een duidelijke manier worden uitgeklaard.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, dit is inderdaad een zeer technische materie. Ik heb de zaak bestudeerd. Er zijn verschillende grote RWZI's, dan zijn er de RWZI's van minder dan 10.000 IE en die van minder dan 2.000 IE. Uw antwoord is natuurlijk heel wat genuanceerder, maar er zijn toch bepaalde passages die u voorleest uit de Vlarem-bepalingen die ik niet gelezen heb. Ik zal de zaak dus nog eens goed bekijken. Uw antwoord zal misschien veel duidelijk maken.

Minister Vera Dua : Voor alle duidelijkheid, het voorstel van de Vlarem-wijziging ligt voorlopig op mijn kabinet. Er wordt nog over onderhandeld. Ik weet niet precies over welke teksten u beschikt. Misschien beschikt u niet over de recentste teksten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.29 uur.*